

Obligarea la plata daunelor morale pentru afirmatii calomnioase urmarea un scop legitim-apararea reputatiei altei persoane-si era necesara intr-o societate democratica - decizia de inadmisibilitate in cauza Mugur Cristian Ciuvica c. Romaniei

JurisClasor CEDO - Februarie 2013, 07

Categorie: [Decizii de inadmisibilitate](#)

Prin Decizia de inadmisibilitate a Curtii Europene a Drepturilor Omului, din data de 15 ianuarie 2013, a fost respinsa plangerea formulata de reclamantul Mugur Cristian Ciuvica (nr. 29672/05), prin care acesta invoca incalcare a libertatii sale de exprimare, consacrata de art. 10 din Conventia Europeana a Drepturilor Omului, prin aceea ca a fost obligat de instantele romane sa plateasca domnului Traian Basescu suma de 500.000.000 ROL, cu titlu de daune morale, in urma afirmatiilor facute de reclamant intr-o conferinta de presa cu privire la pretinsa colaborare a d-lui T.B. cu fosta Securitate.

CEDO a apreciat ca nu a existat o incalcare a art. 10 din Conventie, cat timp ingerinta in libertatea de exprimare era prevazuta de lege – art. 998-999 C.civ. -, urmarea un scop legitim – apararea reputatiei altei persoane – si era necesara intr-o societate democratica – sanctiunea rezultand dintr-o „nevoie sociala imperioasa” si fiind proportionala cu scopul urmarit.

In fapt, reclamantul, in calitate de purtator de cuvânt al Actiunii Populare si candidat al acestei formatiuni la functia de primar al municipiului Bucuresti, a organizat o conferinta de presa in data de 15 februarie 2004, inaintea debutului campaniei pentru alegerile locale, avand ca principal scop prezentarea unui document din care rezulta ca T.B. „a fost turnator la Securitate” si ca „a trait timp de 14 ani, din decembrie 1989 pana acum, intr-o continua minciuna”. Documentul prin care se facea pretinsa dovada a acestei colaborari era un „Registru cu persoanele din randul membrilor P.C.R. pentru care s-a dat aprobarea sa sprijine munca de Securitate” in care, pentru anul 1978, figura numele lui T.B. in cursul conferintei de presa reclamantul a mai afirmat ca T.B. a fost un „informator ordinar, unul ce isi turna colegii si prietenii la Securitate, primind pentru aceasta o suma de bani, dar si sprijinul pentru a promova profesional”. in plus, s-a afirmat, „informatiile unor turnatori ca Traian Basescu, ajunse pe mana Securitatii, au distrus vietii, cariere si au trimis oameni in puscariile comuniste”.

T.B. a formulat plangere penala, cerand condamnarea reclamantului pentru calomnie si s-a constituit parte civila pentru suma de 500 ROL. in cursul procedurilor in fata primei instante a fost depusa o adresa din partea C.N.S.A.S., potrivit careia nu exista date cum ca T.B. ar fi colaborat cu Securitatea. Reclamantul a solicitat proba veritatii si, admitandu-i-se cererea, a solicitat audierea martorului M.O., istoric ce facuse cercetari in domeniul organizarii si functionarii Securitatii. Totodata, T.B. a solicitat si i s-a incuviintat audierea a doi martori spre a proba prejudiciul moral si de imagine produs de

afirmatiile reclamantului. Inainte de inchiderea dezbaterilor, avocatul partii vatamate a depus o cerere prin care majora pretentiile pe latura civila la 500.000.000 ROL.

Prima instanta a dispus achitarea reclamantului sub aspectul savarsirii infractiunii de calomnie, motivat de lipsa vinovatiei, admitand cererea pe latura civila pentru suma de 500 ROL.

Ambele parti au formulat recurs. Instanta de recurs a mentinut solutia pe latura penala si a admis recursul partii vatamate, obligand pe reclamant la plata sumei de 500.000.000 ROL, cu titlu de daune morale, in temeiul dispozitiilor legii civile.

In drept, in fata instantei europene, reclamantul a cerut sa se constate ca, prin impunerea de catre jurisdictiile interne a platii sumei de 500.000.000 ROL, i s-a adus atingere libertatii de exprimare, prevazute de art. 10 din Conventie.

Aprecierea Curtii Europene a Drepturilor Omului a fost, in linia apararilor formulate de Guvern, in sensul ca plangerea reclamantului este vadit nefondata, neexistand o incalcare a libertatii de exprimare in cauza.

Constatand ca existenta ingerintei este evidenta, prin aceea ca reclamantul a fost sanctionat prin obligarea la plata de daune morale catre partea vatamata, CEDO a trecut la analiza conditiilor ca ingerinta sa fie conforma cu textul art. 10 din Conventie, asa cum se desprind ele din jurisprudenta instantei europene. Astfel, s-a constatat ca ingerinta era **prevazuta de lege** – art. 998 si 999 din C.civ. – si urmare, in mod evident, un **scop legitim** – protejarea reputatiei altei persoane. O analiza mai complexa este cea facuta in privinta celei de-a treia conditii – **necesitatea restrangerii dreptului intr-o societate democratica**.

Pentru inceput, CEDO a reamintit faptul ca, in privinta unui om politic, limitele criticii admisibile sunt mai largi, data fiind calitatea sa de persoana publica, decat in cazul unui om obisnuit. Omul politic se expune inevitabil si constient unui control atent al faptelor si gesturilor sale. in cazul sau, dreptul la reputatie trebuie pus mereu in balanta cu interesul publicului de a fi informat.

In speta, instancele interne au dispus achitarea reclamantului sub aspectul savarsirii infractiunii de calomnie, dar au considerat ca sunt intrunite elementele faptei ilicite cauzatoare de prejudiciu, datorita atingerii aduse „onoarei, demnitatii si reputatiei” partii vatamate prin afirmatiile amintite mai sus, motiv pentru care actiunea civila a fost admisa. Sub acest aspect, CEDO a aratat ca nu se poate substitui instantelor romanesti in ceea ce priveste aprecierea existentei faptei ilicite. Ceea ce poate sa constate, insa, este gravitatea pe care publicul romanesc o ataseaza ideii de colaborare cu fosta politie politica (a se vedea si cauza Petrina c. Romaniei, hotararea din 14 octombrie 2008, par. 47 si 49).

Spre a verifica in ce masura a existat o „nevoie sociala imperioasa” pentru restrangerea libertatii de exprimare in cauza, CEDO a avut in vedere faptul ca reclamantul a facut atat judecati de valoare, cat si imputari factuale cu privire

la conduita partii vatamate, iar instantele interne i-au oferit posibilitatea sa faca proba veritatii. Cu toate acestea, instantele interne nu au fost convinse de probele aduse de reclamant in sustinerea veridicitatii afirmatiilor sale si, in consecinta, s-a pronuntat solutia de obligare la plata unor daune morale. Totodata, CEDO a constatat ca aceasta solutie nu este lipsita de fundament, cu atat mai mult cu cat reclamantul nu a avertizat publicul asupra faptului ca face afirmatii subiective si nu si-a manifestat niciun moment dubiul cu privire la cele afirmate despre colaborarea lui T.B. cu Securitatea (a contrario, Ieremeiov c. Romaniei, 24 noiembrie 2009, par. 44 si Andreescu c. Romaniei, 8 iunie 2010, par. 94).

In plus, Curtea a apreciat ca termenii folositi de reclamant nu erau indispensabili pentru comunicarea mesajului sau, motiv pentru care s-a raliat concluziei instantelor interne cum ca acesti termeni releva intentia reclamantului de a-l ofensa pe T.B., adversarul sau politic. Or, in lipsa unei baze factuale, nu se poate aprecia ca afirmatiile sale nu au depasit doza de exagerare si provocare admise de art. 10 din Conventie. De aceea, CEDO a considerat ca instantele interne au furnizat „motive pertinente si suficiente” pentru a retine incalcarea de catre reclamant a „onoarei, demnitatii si reputatiei” lui T.B. (par. 55).

CEDO a conchis, de asemenea, ca sanctiunea aplicata, obligarea la daune morale in quantum de 500.000.000 ROL (aproximativ 13.600 EUR), nu a fost una disproportionata, prin raportare la scopul legitim urmarit.

In consecinta, s-a apreciat ca plangerea reclamantului este vadit neintemeiata si a fost respinsa, in baza art. 35 par. 3 lit. a) si 4 din Conventie.